

Colombre

Dino Buzzati

Trương Văn Dân chuyển ngữ

Khi Stefano Roi tròn mười hai tuổi, thay vì xin quà tặng cho ngày sinh nhật, nó yêu cầu ba nó, là thuyền trưởng và chủ nhân một chiếc tàu buồm, dẫn nó ra khơi.

"Khi con lớn" nó nói "con cũng sẽ đi biển như ba. Và con muốn chỉ huy những chiếc tàu đẹp và to hơn nữa."

"Xin chúa ban phước lành cho con" ba nó trả lời. Và hôm ấy cũng chính là ngày thuyền ra khơi, ông vui vẻ dẫn thằng bé đi theo.

Đó là một ngày biển lặng và rực rỡ ánh mặt trời. Vì lần đầu được đặt bước lên tàu nên Stefano sung sướng chạy tung tăng khắp nơi, trở mắt nhìn những máy móc kỳ lạ rồi dừng lại quan sát những thao tác phức tạp lúc xoay buồm. Nó tò mò hỏi nhiều câu ngộ nghĩnh làm các thủy thủ phì cười, nhưng ai nấy cũng đều kiên nhẫn giải thích cho nó. Khi chạy đến đuôi tàu, thằng bé chợt đứng lại. Nó chăm chú quan sát một cái gì thấp thoáng trên mặt nước, thoạt ẩn thoạt hiện, cách xa hai, ba trăm thước ngay chỗ cuối của làn bọt trắng bám phía sau lưng tàu.

Mặc dù thuyền đang lướt nhanh theo chiều gió, nhưng vật ấy cứ giữ nguyên một khoảng cách. Và tuy chưa biết đích thực là cái gì, nhưng hình dạng kỳ quái của nó đã thu hút thằng bé một cách mãnh liệt. Người cha không thấy con đi dạo trên bong, ông lớn tiếng kêu nhưng không nghe đáp lại, đành rời phòng chỉ huy để đi tìm.

"Stefano, con làm gì mà đứng như trời trồng vậy?" ông hỏi sau khi thấy nó đứng ở đuôi tàu, mắt đăm đăm nhìn vào làn sóng phía sau.

"Ba ơi, đến xem cái này"

Người cha tiến đến, chú mục nhìn theo hướng chỉ của con, nhưng ông chẳng thấy gì cả. "Có cái gì đen đen thỉnh thoảng nhô lên mặt nước" thằng bé nói "đang chạy theo chúng ta"

"Tuy tuổi bốn mươi, nhưng mắt ba còn tốt lắm. Song ba có thấy gì đâu."

Nhưng thằng bé cứ tiếp tục nài nỉ, ông đành phải đi lấy ống nhòm rồi sau đó chăm chú nhìn ra khơi, chỗ cuối đám bọt trắng. Stefano thấy mặt cha tái mét.

"Cái gì vậy? Tại sao mặt ba trắng thế?"

"Chúa ơi, phải chi cha con ta đừng trông thấy nó" ông thuyền trưởng buồn rầu than thở. "Bây giờ ba rất sợ cho con. Cái mà con trông thấy nhô lên từ mặt nước và chạy theo chúng ta, không phải là một vật tầm thường. Đó là Colombre. Nó là một loài cá mà bất cứ thủy thủ ở đại dương nào trên thế giới cũng đều kinh sợ. Đó là một loài cá mập rất kỳ bí và nguy hiểm, tinh ranh hơn cả loài người. Có những lý do mà có lẽ không ai biết được là nó tự chọn một nạn nhân và sau đó theo sát, năm này qua năm nọ, suốt một đời, cho đến khi không xé được xác gã. Điều kỳ dị là chuyện này: Không có ai có thể trông thấy nó nếu không phải chính nạn nhân hay những người cùng chung huyết tộc"

"Đó không phải là một chuyện cổ tích sao?"

"Không. Ba chưa bao giờ trông thấy nó. Nhưng đã nghe người ta tả nó rất nhiều lần, nên ba nhận ra ngay. Cái mặt như con tê giác, cái mõm luôn luôn ngậm lại và há ra, còn cái hàm răng thì kinh khiếp lắm. Stefano, thật không còn nghi ngờ gì nữa, tiếc rằng colombre đã chọn con làm nạn nhân nên khi nào con còn đi trên biển nó sẽ không bao giờ để con yên. Hãy nghe ba nói đây: Bây giờ chúng ta trở về đất liền, con lên bờ và kể từ nay dù bất kỳ lý do nào con cũng không được xuống thuyền. Con phải hứa với ba.

Nghề đi biển không thể là phương tiện mưu sinh của con được nữa. Con ơi, con nên an phận và nhớ là trên đất liền con cũng có thể làm giàu được ".

Nói xong điều đó, ông cho quay thuyền đi ngược vô cảng và lấy có thành linh bị đau, ông cho thằng bé lên bờ. Rồi ông lại ra khơi, không có nó.

Thằng bé hoàn toàn bị kích động. Nó đứng trên bờ nhìn dõi theo cho đến khi cột buồm cuối cùng chìm khuất ở phía chân trời. Biển hiện ra mênh mông và trên cầu tàu chẳng còn ai nữa. Nhưng cố nheo mắt, nó còn thấy một chấm đen đang nhấp nhô trên sóng nước : con Colombre "của nó" đang trôi lên hụp xuống, kiên nhẫn chờ đợi nó.

Kể từ lúc ấy thằng bé được tách rời khỏi biển bằng rất nhiều nguyên do. Ba nó gởi đi học ở một thành phố cách xa biển hàng trăm cây số. Và có một quãng thời gian dài trong môi trường mới, Stefano không còn nghĩ ngợi gì về con hải quái. Thế nhưng trong những dịp về thăm nhà, khi có một phút rảnh rỗi, việc đầu tiên của nó là chạy đến cầu tàu, tưởng chỉ để kiểm lại xem chơi chứ trong thâm tâm nó vẫn nghĩ là mình đang làm một điều thừa thãi. Sau nhiều thời gian, giả sử rằng câu chuyện mà ba nó kể là có thật đi nữa, con Colombre chắc cũng đã bỏ cuộc sẵn rồi.

Nhưng Stefano đứng sững, kinh hoàng, tim đập lên loạn xạ. Trên mặt biển, cách cầu tàu chừng hai ba trăm thước, con cá khốn nạn đang trôi lên hụp xuống một cách chậm rãi, thỉnh thoảng ngoi đầu lên mặt nước quay nhìn về phía đất liền, dường như đang hồi hộp chờ xem khi nào Stefano tái xuất hiện.

Cứ thế, ý nghĩ có một kẻ tử thù đang chờ đợi nó ngày đêm trở thành một nỗi ám ảnh không rời. Và mặc dù đang sống trong một thành phố xa xôi, nhiều đêm thức giấc nó vẫn mang cảm giác bất an. Đúng là nó đang ở một nơi an toàn, giữa nó và con Colombre có một khoảng cách hàng trăm cây số. Thế nhưng nó biết rằng, phía bên kia những dãy núi, những cụm rừng, những bình nguyên, con cá mập vẫn đang đợi nó. Và nếu như nó có chuyển đi đến một lục địa nào xa xôi hơn nữa, thì con Colombre chắc cũng sẽ theo rình rập trên một bờ biển nào đó gần bên, như sự ngoan cố bạo tàn của định mệnh.

Là một đứa bé khôn ngoan và chăm chỉ, Stefano tiếp tục học với kết quả khả quan và khi lớn lên nó tìm được một việc làm có lương cao tại một cửa hàng trong thành phố. Lúc ấy ba nó đã chết vì bạo bệnh, chiếc tàu buồm của ông đã được mẹ nó bán đi và nó được thụ hưởng một gia tài khá khá. Công việc, bạn bè, giải trí, tình yêu đầu đời... đến giờ thì Stefano đang sống cuộc đời của nó, dù ý nghĩ về Colombre vẫn còn ám ảnh, vừa như một nỗi đau, vừa như một ảo ảnh đầy hấp dẫn ; Nhưng thời gian chẳng những không làm mờ nhạt , mà dường như còn kích thích thêm lên.

Những thoã mãn được đem lại từ cuộc sống an nhàn và sung túc tuy rất lớn nhưng sự quỵn rũ của vực thăm lại còn lớn hơn nhiều. Khi tròn hai mươi hai tuổi, Stefano xin nghỉ việc và từ giã bạn bè trong thành phố để trở về quê cũ , xin phép mẹ cho nó tiếp tục nghề nghiệp của cha. Người đàn bà, Stefano chưa bao giờ tiết lộ với mẹ về chuyện con Colombre, rất vui mừng trước quyết định hiếu thảo của con. Có một người con bỏ biển để sống trên đất liền, trong lòng bà lúc nào cũng xem như một sự phản bội truyền thống gia đình.

Kể từ đây Stefano bắt đầu những cuộc hải hành, anh chứng tỏ mình hội đủ các phẩm chất cần thiết cho người đi biển, sức chịu đựng dẻo dai, và một tinh thần can đảm. Anh đi, đi mãi và sau đuôi của chiếc tàu buồm, không kể ngày đêm và thời tiết xấu, tốt, con Colombre vẫn mệp nhọc đuổi theo. Stefano thừa biết đây là sự nguỵên rủa và là sự phán xét của mình, nhưng có lẽ do chính ý nghĩ này mà anh không bao giờ tìm cách xa lánh nó. Và trên tàu không có ai trông thấy con quái vật đó, trừ anh.

"Bọn mày có thấy gì ở phía ấy không ?" thỉnh thoảng anh chỉ về phía đuôi tàu và hỏi bọn thủy thủ.

"Không. Chúng tao không thấy gì cả. Cái gì thế ?"

"Tao cũng không biết nữa. Hình như là..."

"Bộ mày trông thấy con Colombre hả " bọn thủy thủ cười lớn, và khi cười chúng đưa tay sờ sất, như người ta thường làm để xả xui.

"Tại sao bọn mày cười ? Tại sao chúng mày sờ sất ?"

"Bởi vì Colombre là một con vật không tha thứ . Và nếu nó đuổi theo chiếc tàu này có nghĩa là một người trong chúng ta đã tận số."

Nhưng Stefano không chịu buông ra. Sự hăm dọa liên tục hình như chỉ làm anh tăng thêm nghị lực, niềm đam mê biển cả và can đảm trong những giờ phút chiến đấu với hiểm nguy.

Sau khi tin là mình đã thạo nghề, với số tiền của cha để lại anh hùn vốn với một người bạn để mua một tàu hơi nước chở hàng, sau đó anh thành chủ nhân và nhờ những chuyến hàng may mắn, cuối cùng anh đã tậu được một thương thuyền và dần dần đạt đến những cái đích cao hơn. Nhưng những thành công và hàng triệu đồng kiếm được cũng chẳng giúp anh gỡ được nỗi ám ảnh xa xưa trong tâm hồn ; Trái lại anh cũng chưa bao giờ nghĩ đến chuyện bán tàu để lui lại đất liền hay lao vào một cuộc mưu sinh khác.

Hải hành, hải hành... chính là ý nghĩ duy nhất của anh. Vừa đặt chân lên đất liền sau một chuyến hải trình, lòng anh đã xôn xang và muốn khởi hành ngay. Anh thừa biết là ngoài khơi có con Colombre đang đợi anh, và Colombre đồng nghĩa với sự phá sản hoàn toàn của đời mình. Nhưng có hề chi. Sự kích thích không sao kiềm chế, cứ thúc anh lên đường để tiếp tục lênh đênh từ đại dương này đến đại dương khác.

Cho đến một hôm, Stefano đột nhiên nhận thấy mình già, già lắm ; và không có ai bên cạnh ông có thể biết được tại sao, giàu như thế, ông chưa chịu bỏ cái nghề bạc bẽo trên sóng nước. Ông già nua và bất hạnh một cách đáng cay, bởi vì nguyên cả sự hiện hữu của đời mình ông đã tiêu phí hết trong một cuộc trốn chạy điên cuồng, để tránh mặt kẻ tử thù trên biển. Nhưng sự cảm dỗ của vực thẳm còn lớn hơn niềm vui về một đời sống an nhàn và sung túc.

Một buổi chiều, trong khi chiếc tàu tráng lệ của ông còn thả neo ngoài bến cảng nơi ông đã sinh ra, ông linh tính là mình sắp chết. Ông cho gọi người sĩ quan phụ tá tin cẩn, yêu cầu không được ngăn cản những gì ông sắp làm. Viên sĩ quan đành phải hứa trong danh dự.

Có được sự bảo đảm này rồi, Stefano tiết lộ chuyện con Colombre đã đuổi theo ông một cách vô vọng từ năm mươi năm qua. Viên sĩ quan lắng nghe với dáng điệu thất thần.

"Nó đã đuổi theo tôi đến tận cùng thế giới " ông nói " bằng một sự trung thành mà ngay cả những người bạn cao quý nhất cũng không thể làm hơn. Bây giờ thì tôi sắp chết. Nhưng chắc nó cũng đã già và mệt mỏi kinh khủng lắm.Tôi không thể phản bội nó."

Thỏ lộ xong, ông cho thả một chiếc thuyền con xuống biển rồi leo lên, sau khi bảo lấy cho mình một thanh lao sắt .

"Giờ tôi đi tìm nó đây" ông nói thế. "Tôi không thể để nó thất vọng. Nhưng tôi sẽ chiến đấu với tất cả tàn lực."

Bằng những động tác mệt mỏi ông chèo ra khơi. Các sĩ quan và thủy thủ nhìn thấy ông biến mất ngoài xa, trên mặt nước phẳng lặng, chìm hút trong bóng tối của đêm đen. Bầu trời lúc ấy có một mảnh trăng lưỡi liềm đang le lói sáng.

Ông không phải nhọc công nhiều. Bất thình lình cái mặt khủng khiếp của Colombre nhô lên từ phía hông thuyền.

"Tao đây “ Stefano gầm lên." Mày cứ tấn công đi " và ông thu hết tàn lực, giương cao thanh lao sắt để chuẩn bị phóng ra .

" Uúi , Uúi " tiếng con colombre vang lên với giọng điệu thiết tha giống như lời cầu khẩn " đi không biết bao nhiêu đường giờ mới gặp được mày. Tao cũng mệt gần chết. Mày bắt tao bơi muốn hực hơi luôn. Mà mày cứ trốn, trốn mãi. Mày thiệt chả hiểu gì cả "

"Hiểu cái gì ?" Stefano hét to lên.

"Đâu phải tao chạy theo để xé xác mây như mây vẫn tưởng. Tao chỉ vâng lệnh Thủy vương đến giao mây cái này đây "

Con cá mập lè lưỡi để dâng cho lão thuyền trưởng một vật nhỏ tròn tròn lấp lánh.

Stefano cầm lên tay và chăm chú nhìn. Đó là một viên ngọc có kích thước hiếm thấy. Ông nhận ra ngay là viên Hải Ngọc nổi tiếng mà ai mang nó sẽ có được may mắn, quyền lực, tình yêu và sự bình thản trong tâm hồn. Nhưng giờ thì đã lỡ trễ rồi.

"Trời ơi ! " ông lắc đầu một cách buồn bã và nói lớn lên. " Tất cả là một sự sai lầm. Tao đã hoang phí sự hiện hữu của tao và lại còn huỷ hoại cuộc đời mây nữa "

" Vĩnh biệt , thẳng đàn ông khôn khổ " Colombre vội đáp lời.

Rồi nó lặn xuống vùng nước đen mất dạng.

Hai tháng sau có một chiếc thuyền nhỏ tấp lên một bãi đá do những đợt sóng phản hồi. Một vài chàng ngư phủ trông thấy nên tò mò tiến đến xem. Trên chiếc thuyền con, vẫn ở tư thế ngồi, có một bộ xương người trắng hếu : ở giữa những kẽ tay còn kẹp chặt một viên đá cuội hình tròn.

Colombre là một con cá có kích thước lớn, nhìn rất gớm và rất hiếm hoi. Tùy vùng biển và phong tục của thổ dân sống trên bờ, nó cũng còn được gọi là Kolomber, Kahloubra, kalonga, kalu-balu, chalung-gra. Lạ một điều là các nhà sinh vật không có ai biết nó. Vài người còn dám cho là không hiện hữu../.